

การพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ
“การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐา
ธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

(โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

**Development of Effective Academic Affairs Administration Model for
Schools in Project "Children and Youth in the Wilderness
Development According to Royal Initiative of Her Royal
Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Siam
Boromrajakumari" under Sakon Nakhon
Primary Educational Service
Area Office 1**

สิรดา สายมายา,

วัลนิกา ฉลากบาง และ อภิสิตธิ์ สมศรีสุข

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

Sirada Saimaya,

Wannika Chalakbang and Apisit Somsrisuk

Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: sirada1204@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาองค์ประกอบ พัฒนารูปแบบและตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน กพด. โดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน กพด. โดยนำร่างรูปแบบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน พิจารณา และระยะที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน กพด. กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน

* วันที่รับบทความ : 14 มกราคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 9 กุมภาพันธ์ 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 15 กุมภาพันธ์ 2566

ในโรงเรียน กพด. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 226 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) 1.00 ทุกข้อ ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 0.28 – 0.91 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน กพด. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการ และผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

2. ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยร้อยละ 100 กับร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน กพด. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน กพด. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล; โครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

Abstracts

The purposes of this study were to investigate the components of, develop, and examine the appropriateness of effective academic affairs administration model for Sakon Nakhon Primary Educational Service Area 1's schools under "Children and Youth in the Wilderness Development According to Royal Initiative of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Siam Boromrajakumari". Mixed Methods Research was designed for this study and it was subdivided into 3 phases. In Phase 1, the concepts, theories and relevant documents and research works had been explored and synthesized as the investigation for gaining the components of the effective academic affairs administration model for Kor. Por. Dor. Schools. As for Phase 2, the effective academic affairs administration model for Kor. Por. Dor. Schools had been developed; the draft of this model was examined and considered by 5 specialists. Regarding Phase 3, examining the appropriateness of effective academic management models for Kor. Por. Dor. schools. The sample was school administrators, academic affairs heads and teachers in Kor. Por. Dor. schools under Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 in Academic Year 2021, 226 persons. Obtained by stratified random sampling. The tool used to collect the data was a 5-level rating scale questionnaire which had content validity Index (IOC) 1.00 for every item, discrimination power between 0.28 – 0.91 and reliability value equal to 0.99. The statistics used to analyze the data were frequency, percentage and standard deviation.

The study revealed these results:

1. The effective academic affairs administration model for Kor. Por. Dor. schools under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 contained 4 components: factors affecting the effective administration of the academic affairs, the scope of academic affairs administration, the process of academic affairs administration, and the output of the effective academic affairs administration.

2. The experts agreed 100 percent with the drafted of an effective academic affairs administration model for Kor. Por. Dor. schools under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1.

3. The appropriateness of effective academic affairs administration model for Kor. Por. Dor. schools under the Sakon Nakhon Primary Educational Service Area Office 1 in an overall was at the highest level.

Keywords: Effective Academic Affairs Administration; Children and Youth in the Wilderness Development Project According to Royal Initiative of Her Royal Highness Princess Maha Chakri Sirindhorn Siam Boromrajakumari.

บทนำ

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (เมื่อครั้งดำรงพระอิสริยยศเป็นสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี) ทรงเริ่มงานพัฒนาเด็กและเยาวชนตั้งแต่พุทธศักราช 2523 และได้ทรงงานต่อเนื่องมาจนถึงปัจจุบัน ด้วยมีพระราชประสงค์ที่จะให้เด็กและเยาวชนของชาติที่ยังขาดโอกาส อาจเนื่องด้วยความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม ได้มีโอกาสเข้าถึงความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการ มีสุขภาพแข็งแรง ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สามารถพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี พึ่งตนเองและช่วยเหลือพัฒนาชุมชน ให้ทุกคนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ในครั้งนั้นทรงเริ่มด้วยการทดลองในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 3 โรงเรียน เมื่อวันที่ 23 เมษายน 2523 เรียกกันว่าโครงการอาหารกลางวันผักสวนครัว เมื่อประสบผลดีพอควร ใน พ.ศ. 2524 จึงทรงขยายงานไปในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนทั่วประเทศ และใช้ชื่อว่าโครงการเกษตรเพื่ออาหารกลางวัน จากที่ทรงพยายามแก้ไขปัญหานักเรียนขาดอาหารในวันนั้น จนถึงวันนี้งานพัฒนาของพระองค์ได้กลายเป็นรูปแบบของการพัฒนาเด็กและเยาวชนแบบองค์รวม นั่นคือเด็กและเยาวชนได้พัฒนาศักยภาพของตนเองอย่างสมดุลทั้งด้านพุทธิศึกษา จริยศึกษา หัตถศึกษา และพลศึกษา โดยการทำงานนั้นต้องอาศัยศาสตร์หลากหลายสาขามาร่วมกัน ทั้งในด้านอาหาร โภชนาการ สุขภาพอนามัย การศึกษา การงานอาชีพ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม ท้องถิ่น กลุ่มบุคคลเป้าหมายจากเดิมที่มีเพียงเด็กวัยเรียนก็ได้ขยายให้ครอบคลุมทั้งเด็กเล็กจนถึงทารกในครรภ์ มารดา และเด็กวัยรุ่นในระดับมัธยมศึกษาด้วย (โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.),2550 : ออนไลน์)

สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โปรดเกล้าฯ ให้ดำเนินโครงการตามพระราชดำริฯ ในโรงเรียนถิ่นทุรกันดารเพื่อช่วยเหลือเด็กนักเรียนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้งด้านสุขภาพอนามัยทางร่างกายและพัฒนาด้านจิตใจ เพื่อให้มีความพร้อมที่จะเรียนรู้ทั้งด้านวิชาการและทักษะชีวิตได้อย่างเต็มศักยภาพ การดำเนินโครงการฯ มุ่งเน้นให้เด็กนักเรียนมีความรู้และทักษะในการทำงาน จากการฝึกปฏิบัติจริง เกิดการเรียนรู้ต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอนซึ่งเป็นรากฐานสำคัญในการเรียนรู้ต่อไปในอนาคต หากไม่เรียนต่อในชั้นที่สูงขึ้นไปก็สามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพต่อไปได้ ทั้งนี้ยังมีการส่งเสริมคุณภาพการศึกษาเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกลได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับพื้นที่อื่น ๆ ของประเทศ มีการพัฒนาศักยภาพของครูโดยการฝึกอบรมเพิ่มพูนความรู้และทักษะประจำปี การส่งเสริมให้ครูมีวุฒิทางการศึกษาสูงขึ้น การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด การสนับสนุนปัจจัยที่จำเป็นต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น อาคารสถานที่ สื่อ วัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็น การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และการสื่อสาร มาช่วยในการจัดการศึกษา แก้ปัญหาวิกฤตเรื่องภาษาไทย พัฒนาครูผู้สอนให้สามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อพัฒนาศักยภาพพื้นฐานของเด็กนักเรียนด้านภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ รวมทั้งทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อื่น ๆ ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรม การเตรียมความพร้อมสำหรับประชาคมอาเซียน และสนับสนุนผลักดันให้ครูมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.), 2550 : ออนไลน์)

การบริหารงานวิชาการนับว่าเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารโรงเรียนและถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารโรงเรียน ส่วนการบริหารงานด้านอื่น ๆ แม้จะมีความสำคัญเช่นเดียวกันแต่ก็เป็นเพียงงานที่สนับสนุนให้งานวิชาการของโรงเรียนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพเพราะหัวใจสำคัญของโรงเรียนก็คือการเป็นสถานที่ฝึกอบรม คุณธรรม จริยธรรม อาชีพให้กับผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (ธีระพร อายุวัฒน์, 2552 : 78) นอกจากนี้ กิติมา ปรีดีดิถ (2553 : 47) ได้เสนอความหมายของการบริหารงานวิชาการว่า เป็น การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุดเพราะหน้าที่ของสถานศึกษาหรือโรงเรียนทุกแห่งคือ การให้ความรู้ในด้านวิชาการแก่ผู้เรียน มีผู้บริหารหรือครูใหญ่เป็นผู้นำทางวิชาการ มีการทำงานร่วมกับครูให้คำแนะนำ และประสานงานให้ทุกคนทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ สันติ บุญภิรมย์ (2552 : 39) และ อุทัย บุญประเสริฐ (2552 : 23) กล่าวเกี่ยวกับความสำคัญของการบริหารงานวิชาการว่า การบริหารการศึกษามีการบริหารงานวิชาการเป็นแกนกลาง และมีงานด้านอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนให้งานวิชาการประสบผลสำเร็จ

การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลถือเป็นความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพรวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้ นักเรียนหรือบุคคลในชุมชนได้รับการพัฒนาด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ ในศาสตร์ต่าง

ๆ ตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของ วิไลวรรณ ปุริรัตน์ (2558 : 28) กล่าวว่า การดำเนินงานทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนให้ได้ผลดีมี ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญ ซึ่งเป็นจุดมุ่งหมายหลักของ สถานศึกษา เป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จ ตามเป้าหมายของหลักสูตรและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ปัญหาที่พบเจอในโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 คือ นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน เนื่องด้วยความแตกต่างทางภูมิศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม โอกาสใน การเข้าถึงความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการ เป็นปัญหาต่อการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ดังผล การประเมินคุณภาพการศึกษา(ผลสอบ O-NET) เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางของระบบการจัดการศึกษาของ ประเทศ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีผลการทดสอบ ในกลุ่มสาระภาษาไทย วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศ (โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระ เทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.), 2560 : ออนไลน์)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องการพัฒนารูปแบบการบริหารงาน วิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศให้ผู้บริหารโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นไปใช้ ซึ่ง จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารวิชาการโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตาม พระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) หรือนำไปประยุกต์ใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิผลของงานวิชาการของโรงเรียน กพด. ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนใน โครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็ก และเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

3. เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของ โรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เป็นการวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณกับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยรายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. กลุ่มเป้าหมาย

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน โรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ศึกษาระดับประถมศึกษา 2564 จำนวนทั้งสิ้น 25 โรงเรียน จำนวน 388 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1, 2564 : ออนไลน์)

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน โรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ศึกษาระดับประถมศึกษา 2564 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน วาโร เฟ็งส์วีสต์, 2551 : 191) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 191 คน แต่การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 226 คน เพื่อจะได้เก็บข้อมูลให้ครบตามที่กำหนดไว้ โดยจำแนกจำนวนกลุ่มตัวอย่างตามสถานภาพ ดังนี้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายรูปแบบ โดยเรียงลำดับการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 เพื่อนำข้อมูลดังกล่าว มากำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัย

2.2 นำขอบเขตด้านเนื้อหาที่ได้จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในข้อ
2.1 มาร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและ
เยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 องค์กรประกอบ
ของร่างรูปแบบ ประกอบด้วย

2.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

- 2.2.1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
- 2.2.1.2 ความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูผู้สอน
- 2.2.1.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
- 2.2.1.4 การได้รับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร
- 2.2.1.5 สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน

2.2.2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

- 2.2.2.1 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 2.2.2.2 การนิเทศการศึกษา
- 2.2.2.3 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 2.2.2.4 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 2.2.2.5 การวัดผล และประเมินผล
- 2.2.2.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2.2.2.7 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 2.2.2.8 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2.2.3 กระบวนการบริหารงานวิชาการ

- 2.2.3.1 ชั้นร่วมวางแผน
- 2.2.3.2 ชั้นร่วมปฏิบัติตามแผน
- 2.2.3.3 ชั้นร่วมส่งเสริมนิเทศกำกับติดตาม
- 2.2.3.4 ชั้นร่วมตรวจสอบประเมินผล
- 2.2.3.5 ชั้นร่วมปรับปรุง พัฒนาและการนำไปใช้

2.2.4 ผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

- 2.2.4.1 การแก้ปัญหางานวิชาการของโรงเรียน
- 2.2.4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น
- 2.2.4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน
- 2.2.4.4 ความพึงพอใจในการทำงานของครู

2.3 นำร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา โดยใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือในการประเมินองค์ประกอบเป็นแบบสอบถามลักษณะเห็นด้วยให้ 1 และไม่เห็นด้วยให้ 0 โดยมีเกณฑ์พิจารณาร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ทั้ง 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล 2) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ 3) กระบวนการบริหารงานวิชาการ 4) ผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหาที่มีความสอดคล้องตั้งแต่ ร้อยละ 80 และค่าสถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหา

2.4 ดำเนินการสร้าง และพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

2.5 เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง โดยใช้เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale)

2.6 ตรวจสอบและปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ แล้วส่งให้กลุ่มตัวอย่างเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

2.7 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อหาค่าสถิติต่าง ๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การกำหนดค่าคะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย

1) การกำหนดค่าคะแนน

ในการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อศึกษาระดับความเหมาะสมของรูปแบบ ผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับความเหมาะสมมากที่สุด	ให้ค่าคะแนน 5
ระดับความเหมาะสมมาก	ให้ค่าคะแนน 4
ระดับความเหมาะสมปานกลาง	ให้ค่าคะแนน 3
ระดับความเหมาะสมน้อย	ให้ค่าคะแนน 2
ระดับความเหมาะสมน้อยที่สุด	ให้ค่าคะแนน 1

2) การแปลผลคะแนน

นำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 21)

- 4.51 - 5.00 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง รูปแบบมีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดค่าเฉลี่ยที่เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำในการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบที่ 3.51 ขึ้นไป

3.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

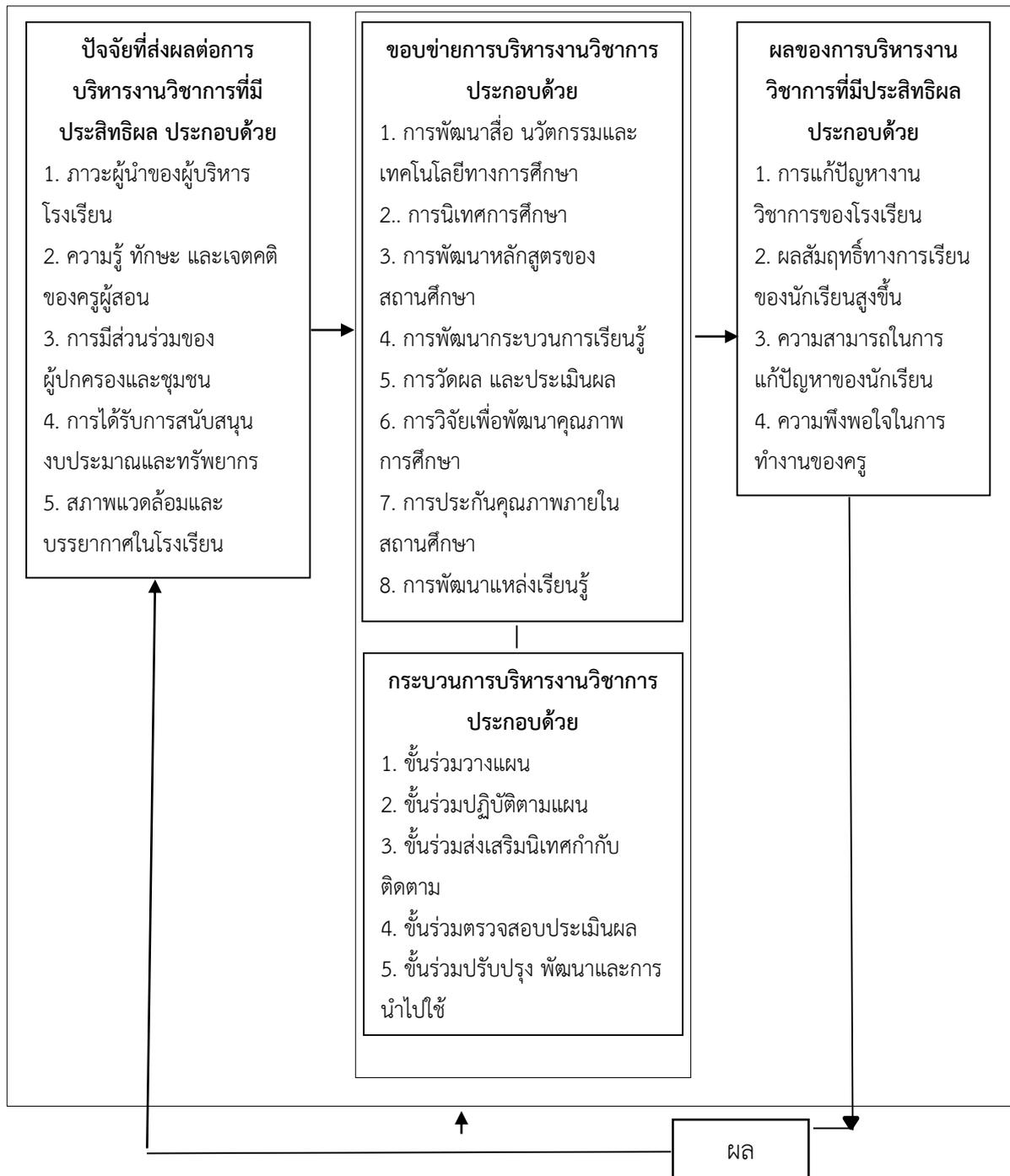
การวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการ โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามที่ได้รับทั้งหมดมาวิเคราะห์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของ โรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

ตอนที่ 1 สถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์พิจารณา ถ้าข้อความใดมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป แสดงว่าข้อคำถามนั้นมีความเหมาะสม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่องการพัฒนาารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพต.) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการและผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

2. ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยร้อยละ 100 กับองค์ประกอบต่างๆในร่างรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย

- 1.1.1 ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน
- 1.1.2 ความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูผู้สอน
- 1.1.3 การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
- 1.1.4 การได้รับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร
- 1.1.5 สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน

1.2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย

- 1.2.1 การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
- 1.2.2 การนิเทศการศึกษา
- 1.2.3 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา
- 1.2.4 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
- 1.2.5 การวัดผล และประเมินผล
- 1.2.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 1.2.7 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.2.8 การพัฒนาแหล่งการเรียนรู้

1.3 กระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 5 ชั้นคือ

- 1.3.1 ชั้นร่วมวางแผน
- 1.3.2 ชั้นร่วมปฏิบัติตามแผน
- 1.3.3 ชั้นร่วมส่งเสริมนิเทศกำกับติดตาม
- 1.3.4 ชั้นร่วมตรวจสอบประเมินผล

1.3.5 ชั้นร่วมปรับปรุง พัฒนาและการนำไปใช้

1.4 ผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย

1.4.1 การแก้ปัญหาทางวิชาการของโรงเรียน

1.4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น

1.4.3 ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน

1.4.4 ความพึงพอใจในการทำงานของครู

3. รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความเหมาะสมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ ผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล กระบวนการบริหารงานวิชาการ ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการและปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. องค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลมี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 2) ความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูผู้สอน 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน 4) การได้รับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร 5) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการมี 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 2) การนิเทศการศึกษา 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) การวัดผล และประเมินผล 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ กระบวนการบริหารงานวิชาการมี 5 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นร่วมวางแผน 2) ชั้นร่วมปฏิบัติตามแผน 3) ชั้นร่วมส่งเสริมนิเทศกำกับติดตาม 4) ชั้นร่วมตรวจสอบประเมินผล 5) ชั้นร่วมปรับปรุง พัฒนาและการนำไปใช้ และผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลประกอบด้วย 1) การแก้ปัญหาทางวิชาการของโรงเรียน 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

สูงขึ้น 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน 4) ความพึงพอใจในการทำงานของครู เนื่องจากในการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาทบทวนแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ กระบวนการบริหารงานวิชาการและผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของนักวิชาการศึกษาอย่างหลากหลาย ทั้งในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้ความชัดเจน และนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ไปสร้างเป็นเครื่องมือในวิจัย นอกจากนี้ยังมีการหาคุณภาพของเครื่องมือตามหลักการวิจัย ทำให้ได้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ซึ่งมีความครอบคลุม

2. ผลของการพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1 ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลมี 5 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน 2) ความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูผู้สอน 3) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และชุมชน 4) การได้รับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร 5) สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน ทั้งนี้เนื่องจากเป็นสิ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานด้านวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุตามเป้าหมายในการปฏิบัติงานและเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เช่น ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารที่สะท้อน วิสัยทัศน์ คุณลักษณะและความสามารถในการบริหาร สามารถกระตุ้น จูงใจ และร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูผู้สอนเป็นคุณลักษณะของครูที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการจัดการเรียนรู้หรือคุณภาพการจัดการเรียนการสอน มีความรู้และประสบการณ์ด้านการสอน ความตั้งใจในการปฏิบัติงาน พฤติกรรมการสอน การดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีเจตคติที่ดีต่อสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนเป็นกระบวนการทางสังคมที่ประชาชนหรือผู้ปกครอง ในฐานะสมาชิกของสังคม มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้ การเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญา ร่วมกันตามรูปแบบที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดให้บรรลุผลสำเร็จ การได้รับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรเป็นการวางแผนในการจัดทำประมาณการรายรับรายจ่าย การทำบัญชี การตรวจสอบและการควบคุมดูแลอย่างรอบคอบโดยมีหลักการประหยัดแต่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียนเป็นสภาพทั้งในและนอกชั้นเรียนและโรงเรียน บรรยากาศของชั้นเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนกับนักเรียนที่มีอิทธิพลและส่งผลต่อการเรียนรู้

ของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของทรงยศ แก้วมงคล (2555 : 149-151) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ ได้แก่ 1) ด้านความพึงพอใจในการทำงานของครู 2) พฤติกรรมการเรียนของนักเรียน 3) ความรู้ ทักษะ คุณลักษณะของครู 4) การเป็นผู้นำของผู้บริหาร นอกจากนี้เจริญพร คำจารย (2558 : 101) กล่าวว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร 2) การกระจายอำนาจให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม 3) การให้บริการทางวิชาการอย่างมืออาชีพ 4) การมีโครงสร้างการบริหาร 5) การมุ่งเน้นนักเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง และ 6) การส่งเสริมด้านการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน เช่นเดียวกับวิไลวรรณ ปุริรัตน์ (2558 : 76) กล่าวว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการ มี 4 ปัจจัย ได้แก่ ด้านผู้บริหารและภาวะผู้นำ ด้านบุคลากรและการพัฒนาบุคลากร ด้านสภาพทั่วไป/สภาพแวดล้อมและด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง/ชุมชน

2.2 ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ มี 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ 1) การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา 2) การนิเทศการศึกษา 3) การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา 4) การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ 5) การวัดผล และประเมินผล 6) การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา 7) การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 8) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะทั้ง 8 ด้านเป็นขอบเขตงานต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่ระบุไว้ในเป้าหมายของโรงเรียน เช่น การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเป็นการร่วมกันกำหนดนโยบาย วางแผนในเรื่องการจัดการและพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรก็ตาม เทคโนโลยี พัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อะไรก็ตาม โดยมุ่งเน้นการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษาที่ให้ออกให้จริงเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ เกิดขึ้น โดยเฉพาะหาแหล่งสื่อที่เสริมการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ การนิเทศการศึกษา เป็นกระบวนการร่วมมือกันระหว่างครูกับผู้บริหารสถานศึกษาในการกำหนดวิธีการ การควบคุมและส่งเสริมให้มีการดำเนินการนิเทศภายในและการแนะแนวทางเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เป็นการร่วมกันพัฒนาเนื้อหาสาระเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่เกิดจากการตัดสินใจร่วมกันระหว่างบุคลากรทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนเพื่อกำหนดการเรียนรู้ของนักเรียน มีการนำเนื้อหาสาระไปใช้และประเมินผลร่วมกัน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม มีการสอนที่ถูกต้องตลอดจนมีการอำนวยความสะดวกเพื่อจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพโดยยึดหลักที่ว่าควรจัดความรู้และคุณสมบัติอื่นๆ ที่ต้องการให้แก่ผู้เรียนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เนื้อหาที่สอนยึดหยุ่นตามเหตุการณ์ สภาพท้องถิ่นและความสนใจของผู้เรียน เป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การวัดผลและประเมินผลเป็นการกำหนดระเบียบแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลของสถานศึกษา จัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา สาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พร้อมทั้งนำผลการเรียนการสอนมาพิจารณาตัดสินอย่างเป็นระบบและครอบคลุมโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการทำความเข้าใจและส่งเสริมให้มีการวิจัย

ในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้อง ข้อควรพัฒนา ร่วมกันในสถานศึกษา การควบคุมดูแล และส่งเสริมการดำเนินการวิจัยตามแผนที่ได้กำหนดไว้

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นการจัดระบบโครงสร้างองค์กรให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการตั้งคณะทำงาน กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จและตัวชี้วัดตามหลักเกณฑ์และวิธีการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาให้บรรลุตามเป้าหมาย และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นการจัดแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้พอเพียงเพื่อสนับสนุนนักเรียนในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และส่งเสริมให้ครูและนักเรียนได้ใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ ตลอดจนมีการนิเทศ กำกับติดตาม ประเมิน และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของสุชาติ ถาวรชาติ (2559 : 44) ที่สังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) งานหลักสูตรและการบริหารงานหลักสูตร 2) งานจัดการเรียนการสอน 3) งานวัดผลและประเมินผล 4) งานวิจัยในชั้นเรียน 5) งานพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา 6) งานนิเทศภายใน และ 7) งานประกันคุณภาพการศึกษา เช่นเดียวกับวิภาภรณ์ สร้อยคำ (2560 : 40) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการทั้งหมด 8 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการวิจัยและการพัฒนา

2.3 กระบวนการบริหารงานวิชาการ มี 5 ชั้น ได้แก่ 1) ชั้นร่วมวางแผน 2) ชั้นร่วมปฏิบัติตามแผน 3) ชั้นร่วมส่งเสริมนิเทศกำกับติดตาม 4) ชั้นร่วมตรวจสอบประเมินผล 5) ชั้นร่วมปรับปรุง พัฒนาและการนำไปใช้ ทั้งนี้เพราะเป็นขั้นตอนการบริหารงานวิชาการที่บุคลากรในโรงเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีมในทุกขั้นตอนในการดำเนินงานวิชาการนับตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การร่วมส่งเสริม นิเทศ กำกับติดตาม การตรวจสอบประเมินผล และการปรับปรุง เป็นกระบวนการต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามที่คาดหวัง เช่น ชั้นร่วมวางแผน เป็นการเตรียมการล่วงหน้าเพื่อให้การดำเนินงานเกิดความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพตามต้องการ ในการวางแผนจำเป็นต้องกำหนดเป้าหมาย แนวทางการดำเนินการ ผู้รับผิดชอบงาน ระยะเวลา และกำหนดทรัพยากรที่จำเป็นในการดำเนินงานและสามารถกำกับติดตาม และประเมินผลได้ง่าย โรงเรียนจำเป็นต้องทำแผนต่างๆ ในโรงเรียนใหม่มีความสอดคล้องทั้งภาพรวมของโรงเรียน ได้แก่ แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน แผนการปฏิบัติการประจำปี แผนการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา แผนการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และแผนงบประมาณซึ่งแผนต่างๆ เหล่านี้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน ชั้นร่วมปฏิบัติตามแผน เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่วางเอาไว้โดยเป็นการร่วมมือกันของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีการสอดประสานกันเป็นอย่างดี ทุกฝ่ายทุกคนพยายามเรียนรู้ร่วมกันโดยมีจุดมุ่งหมายอันเดียวกัน คือ มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารโรงเรียนมีบทบาทสำคัญเป็นทั้งผู้นำ ผู้ชี้แนะและผู้กำกับติดตาม ชั้นร่วมส่งเสริม นิเทศ กำกับติดตาม เป็นการกำกับติดตาม การนิเทศ การควบคุม การประเมินผล พร้อมทั้งส่งเสริม

ขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ขึ้นร่วมตรวจสอบประเมินผล เป็นการสะท้อนข้อมูลย้อนกลับให้เห็นผลในการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมาว่าได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด อะไรที่ดีขึ้น อะไรที่ยังเห็นปัญหาและนำผลการประเมินไปวางแผนปรับปรุงต่อไป ทุกฝ่ายจะต้องตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการตรวจสอบและการประเมินผล และขึ้นร่วมปรับปรุง พัฒนาและการนำไปใช้ เป็นการนำแผนที่แก้ไขแล้วมาปฏิบัติใหม่เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ เมื่อการดำเนินการทั้งหมดเสร็จสิ้นกระบวนการแล้วจะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มองเห็นภาพสะท้อนผลการดำเนินงานในระยะที่ผ่านมา ดังนั้นบุคลากรทุกฝ่ายจะต้องปรึกษาหารือและรับรู้รับทราบร่วมกัน เพื่อร่วมกันกำหนดแนวทางให้การดำเนินงานวิชาการโรงเรียนมีประสิทธิภาพในการศึกษาต่อไป สอดคล้องกับ บุญเชิด ชำนิศาสตร์ (2556 : 120) ได้กล่าวว่ากระบวนการบริหารงานวิชาการ ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมาย 2) การวางแผน 3) การปฏิบัติตามแผน 4) การส่งเสริม นิเทศ กำกับติดตาม 5) การตรวจสอบประเมินผล และ 6) การรายงานผลการดำเนินงาน นอกจากนี้เจริญพร คำจารย์ (2558 : 88) กล่าวว่ากระบวนการบริหารงานวิชาการ มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์การ (Organization) 3) การควบคุมงาน (Controlling) และ 4) การตรวจสอบ และ 5) ประเมินผล (Evaluating)

การบริหารงานวิชาการโดยใช้กระบวนการบริหารแบบ PDCA ไม่เพียงพอต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล เพราะการบริหารงานวิชาการไม่สามารถใช้ทฤษฎีเดียวแล้วประสบผลสำเร็จได้ โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการจะต้องอาศัยความร่วมมือกันระหว่างครูและผู้บริหาร จึงควรจะใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วย นอกจากนั้นความสำเร็จของงานจะต้องอาศัยการทำงานเป็นทีม สอดคล้องกับทัศนะของธริศร เทียบปาน (2562 : 36) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้เห็นพ้องต้องกันในการร่วมดำเนินกิจกรรมหรือโครงการ ตั้งแต่การตัดสินใจว่าจะทำอะไร การรวบรวมข้อมูล การร่วมคิด ร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติ และร่วมประเมินผลสำเร็จ จนเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และมีความผูกพันร่วมกัน จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขององค์กร เช่นเดียวกับสจิริรัตน์ สิงหะยม (2562 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วม คือการพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันในด้าน การตัดสินใจของการกำหนดนโยบาย การวางแผนปฏิบัติตาม การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และการแบ่งสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม ดังนั้นการมีส่วนร่วมในความหมายนี้ จึงเป็นการกำหนดเป้าหมายที่บุคลากรในโรงเรียนมีบทบาทมากขึ้นถึงขั้นเป็นตัวนำของการพัฒนางานวิชาการโดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนและการปฏิบัติตามแผน

2.4 ผลของการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล เป็นความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปยังกลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพรวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ประกอบด้วย 1) การแก้ปัญหาทางวิชาการของโรงเรียน เช่น การแก้ปัญหาทางวิชาการ

ของโรงเรียน เป็นการบริหารงานวิชาการที่บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ ความคาดหวังหรือเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้ตั้งไว้ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น พิจารณาคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความสอดคล้องกับเป้าหมาย จุดประสงค์การเรียนรู้ หรือเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ 3) ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน เช่น ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้านทักษะการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ การทำงานและการแก้ปัญหาตามเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย หรือเกณฑ์ที่สถานศึกษาได้กำหนดไว้ 4) ความพึงพอใจในการทำงานของครู เป็นความรู้สึกรับชอบหรือพอใจที่ครูมีต่อการบริหารงานวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา ซึ่งแสดงออกมาในรูปของการพูด การกระทำ หรือพฤติกรรมในลักษณะการให้การสนับสนุนส่งเสริมการบริหารงานวิชาการและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์สูงในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามแนวนโยบาย เป้าหมาย และความคาดหวังของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับทัศนะของทรงยศ แก้วมงคล (2555 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย 1) ผลการบริหารงานวิชาการตามการรับรู้ 2) ความพึงพอใจในการทำงานของครู และ 3) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหานักเรียน นอกจากนี้ บังอร เสงษ์หวด (2555 : 4) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ไว้ดังนี้ 1) ความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) ความสามารถในการพัฒนาให้นักเรียนมีเจตคติทางบวก 3) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนากิจการวิชาการ และ 4) ความสามารถในการแก้ปัญหากิจการวิชาการ เช่นเดียวกับชวัลลักษณ์ รัตวิราษฎร์กุล (2559 : 74) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล พิจารณาได้จาก 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น 2) ทัศนคติทางบวกของนักเรียน 3) การบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงานวิชาการ 4) ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม 5) ความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนากิจการวิชาการ 6) ความสามารถในการแก้ปัญหากิจการวิชาการ 7) ทัศนคติในทางบวกของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน

3. ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยผู้บริหารโรงเรียน ครูหัวหน้างานวิชาการและครูผู้สอน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ 1) ผลของการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผล เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น การแก้ปัญหากิจการวิชาการของโรงเรียน ความพึงพอใจในการทำงานของครู และความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ตามลำดับ 2) กระบวนการบริหารงานวิชาการ เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ขั้นร่วมส่งเสริม นิเทศ กำกับติดตาม ขั้นร่วมปรับปรุง พัฒนาและการนำไปใช้ ขั้นร่วมวางแผน ขั้นร่วมปฏิบัติตามแผน และขั้นร่วมตรวจสอบประเมินผล ตามลำดับ 3) ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ

เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผล การนิเทศการศึกษา การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ และ 4) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ความรู้ ทักษะ และเจตคติของครูผู้สอน สภาพแวดล้อมและบรรยากาศในโรงเรียน การได้รับการสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ตามลำดับ ทั้งนี้เพราะรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ได้ผ่านกระบวนการดำเนินการตามขั้นตอนโดยการศึกษาค้นคว้ามาอย่างเหมาะสมจากทฤษฎี หลักการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ และการตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบฯ โดยผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในโรงเรียน กพด. ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับปรุงแก้ไขจึงทำให้รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” (โรงเรียน กพด.) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 มีความครอบคลุมสมบูรณ์ในการที่จะนำองค์ประกอบของรูปแบบที่ได้ไปทำเป็นรูปแบบในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียน กพด. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

1.1 สำหรับสถานศึกษา การนำรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลไปใช้นั้น สถานศึกษาสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ควรปฏิบัติ ดังนี้

1) จากการศึกษาทำให้ทราบถึงองค์ประกอบของรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญในการพัฒนาองค์ประกอบต่างๆดังกล่าว ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับโรงเรียน

2) จากผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร

เขต 1 มีความเหมาะสมในระดับมาก ดังนั้น โรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 จึงควรรนำรูปแบบดังกล่าวไปปรับใช้ตามความเหมาะสมในบริบทสถานศึกษาของตน

3) จากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรมีพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้บริหารที่สะท้อน วิสัยทัศน์ คุณลักษณะและความสามารถในการบริหาร สามารถกระตุ้น จูงใจและร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการร่วมมือกับคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานระหว่างผู้ปกครองและชุมชน ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดการรับรู้ การเรียนรู้และถ่ายทอดภูมิปัญญา ร่วมกันตามรูปแบบที่เหมาะสมตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่สถานศึกษากำหนดให้บรรลุผลสำเร็จ

4) จากผลการวิจัย พบว่า ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการทำความเข้าใจ และส่งเสริมให้มีการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน การร่วมกันกำหนดประเด็นปัญหาที่เป็นข้อขัดข้อง ข้อควรพัฒนาร่วมกันในสถานศึกษา การควบคุมดูแล และส่งเสริมการดำเนินการวิจัยตามแผนที่ได้กำหนดไว้

5) จากผลการวิจัย พบว่า กระบวนการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนครเขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ชั้นร่วมส่งเสริม นิเทศ กำกับติดตาม ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมในการกำกับติดตาม การนิเทศ การควบคุม การประเมินผล พร้อมทั้งส่งเสริมขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ชั้นร่วมตรวจสอบประเมินผล ดังนั้น บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมสะท้อนข้อมูลย้อนกลับให้เห็นผลในการดำเนินงานในระยะเวลาที่ผ่านมาว่าได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด อะไรที่ดีขึ้น อะไรที่ยังเห็นปัญหาและนำผลการประเมินไปวางแผนปรับปรุงต่อไป ทุกฝ่ายจะต้องตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการตรวจสอบและการประเมินผล

6) จากผลการวิจัย พบว่า ผลของการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษา หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรมีการให้ความสำคัญในเรื่องของความสามารถในการแก้ปัญหาของนักเรียนด้าน ทักษะการคิด ทักษะการแสวงหาความรู้ การทำงานและการแก้ปัญหาตามเป้าหมาย จุดมุ่งหมาย หรือเกณฑ์ที่ สถานศึกษาได้กำหนดไว้

7) จากการศึกษารูปแบบการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า การบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนในโครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นราย ด้าน พบว่า ผลของการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผล มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับสูงที่สุด ซึ่งชี้ให้เห็นว่าหาก ผู้บริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในผลของการบริหารวิชาการ ย่อมจะส่งผลทำให้เกิดความความสำเร็จของการ ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปยัง กลุ่มเป้าหมายหรือผู้เรียน การจัดสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา การวัดผลและประเมินผล การประกันคุณภาพ รวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อประโยชน์ทางวิชาการ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดประสิทธิผลกับโรงเรียน

1.2 โรงเรียนในโครงการ กพด. หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำองค์ประกอบของรูปแบบที่ได้ไป เป็นรูปแบบในการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนเพื่อพัฒนาความสามารถในการจัดการ เรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ เช่น การจัดทำคู่มือการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนใน โครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” เพื่อให้สถานศึกษาได้นำไปใช้อย่างเหมาะสม และจัดอบรม ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรให้สามารถใช้คู่มือการบริหารงานวิชาการได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยขอเสนอแนะ ดังนี้

2.1 ควรทำการวิจัยเพื่อประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนใน โครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรม สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี”

2.2 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนใน โครงการ “การพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร ตามพระราชดำริ สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรม

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี” โดยนำองค์ประกอบจากผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กิติมา ปรีดีติติก. (2553). *การบริหารการนิเทศเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: อักษราพิพัฒน์
- โครงการส่วนพระองค์สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (สสท.).(2550). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://www.psproject.org/&cd=1&hl=th&ct=clnk&gl=th>
- เจริญพร คำจารย์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชวัลลักษณ์ รัตนทรัพย์กุล. (2559). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลสำหรับโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทรงยศ แก้วมงคล. (2555). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ธีระพร อายุวัฒน์ .(2552). *แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้น พื้นฐานขนาดเล็ก*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธริศร เทียบปาน.(2562). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียน โรงเรียนการกุศลของวัดในพระพุทธศาสนาในเขตจังหวัดภาคใต้*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545) *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเชิด ชำนิศาสตร์. (2556). *การพัฒนารูปแบบการบริหารวิชาการ ในการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี*. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- บังอร เสงี่ยม. (2555). *ประสิทธิผลการบริหารวิชาการโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดจันทบุรี*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิภาภรณ์ สร้อยคำ. (2561). *การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาในจังหวัดสกลนคร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

- วิสัยวรรณ ปุริรัตน์. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 4. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สัจจิรัตน์ สิงทะยม. (2562). แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยนาท. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. (2564). ข้อมูลครูและบุคลากร สพป.สกลนคร เขต 1. ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 20 มีนาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://bigdata.sakonarea1.go.th/> 20 มีนาคม 2564
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพมหานคร: บุ๊คพอยท์.
- สุชาดา ถาวรชาติ. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ยังกีดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2. วิทยานิพนธ์ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2552). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.